

บทความโดย : บราลี รัตนปิ่นทะ
ผู้อำนวยการส่วนกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า
กองพิภคอัตราศุลกากร

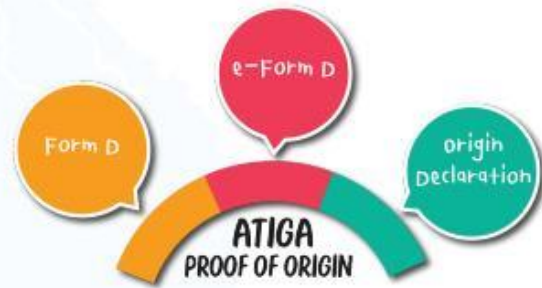
**การรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า
ด้วยตนเองของอาเซียน
(ASEAN-wide Self-certification: AWSC)
ภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน
(ASEAN Trade in Goods Agreement: ATIGA)**

การรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของอาเซียน (ASEAN-wide Self-certification: AWSC) ภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ASEAN Trade in Goods Agreement: ATIGA)

ในปัจจุบันความตกลงการค้าเสรีที่ประเทศไทยใช้บังคับมีจำนวนทั้งสิ้น 13 ฉบับ อันประกอบไปด้วย ความตกลงในระดับภูมิภาค 6 ฉบับ และความตกลงในระดับภูมิภาค 7 ฉบับ ซึ่งแต่ละความตกลงได้กำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบของการใช้หลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าเพื่อขอรับสิทธิพิเศษทางอากรศุลกากรที่แตกต่างกันไป

หลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Proof of Origin) เป็นสิ่งแสดงว่าสินค้าที่นำเข้ามาถิ่นกำเนิด หรือ “สัญชาติ” ทางการค้าของประเทศใด สำหรับความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ASEAN Trade in Goods Agreement: ATIGA) ผู้ประกอบการสามารถเลือกใช้หลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าได้ถึง 3 รูปแบบ อันได้แก่ หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Form D) หนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Form D) และ คำรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Origin Declaration) ทั้งนี้ คำรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้การรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของอาเซียน (ASEAN-wide Self-certification: AWSC) เป็นหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้านิรนามล่าสุดที่ผู้ประกอบการควรทราบ เนื่องจากมีลักษณะและรูปแบบแตกต่างจาก Form D และ e-Form D และเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 20 กันยายน 2563 เป็นต้นมา

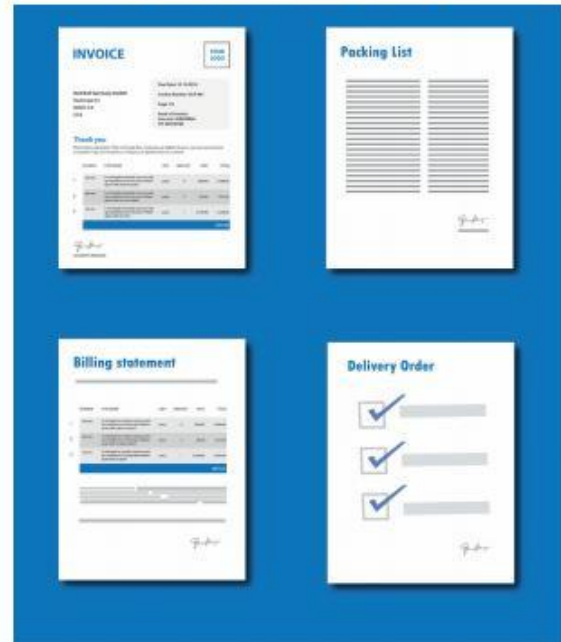
ก่อนหน้าการใช้บังคับ AWSC ประเทศสมาชิกอาเซียนเคยมีโครงการนำร่องในการใช้ระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองโครงการที่ 1 (SCPP1) และโครงการที่ 2 (SCPP2) โดยโครงการที่ 1 มีประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าร่วม 6 ประเทศ ได้แก่ บรูไน กัมพูชา มาเลเซีย พม่า สิงคโปร์ และประเทศไทย และโครงการที่ 2 มีประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าร่วม 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย ลาว ฟิลิปปินส์ เวียดนาม และประเทศไทย หลังจากโครงการทั้ง 2 ได้ใช้ไประยะหนึ่ง ประเทศสมาชิกอาเซียนได้เห็นชอบร่วมกันให้ประสานโครงการนำร่องทั้งสองโครงการเข้าด้วยกัน เพื่อจัดทำระบบ AWSC ให้ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศใช้ร่วมกัน โดยการจัดทำพิธีสารฉบับที่ 1 เพื่อแก้ไขความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (First Protocol to Amend the ASEAN Trade in Goods Agreement) ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 20 กันยายน 2563 ทั้งนี้กรมศุลกากรได้ออกประกาศกรมศุลกากรที่ 152/2563 เรื่อง หลักเกณฑ์และพิธีการการยกเว้นอากรและลดอัตราอากรศุลกากรสำหรับของที่มีถิ่นกำเนิดจากอาเซียน เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ Origin Declaration ภายใต้ AWSC ซึ่งระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองภายใต้ AWSC เป็นระบบที่อนุญาตให้ผู้ส่งออกที่ได้รับการรับรอง (Certified Exporter: CE) จัดทำ Origin Declaration เพื่อแสดงสถานะถิ่นกำเนิดสินค้าบนเอกสารทางการค้าบางประเภทได้ โดย CE ดังกล่าวจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดและได้ลงทะเบียนไว้กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ (Competent Authority) ของประเทศสมาชิกอาเซียนผู้ส่งออก ดังนั้น ผู้ส่งออกที่ได้รับการอนุมัติให้เป็น CE จะสามารถออกหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าให้แก่คู่ค้าในต่างประเทศได้ด้วยตนเอง โดยมีต้องดำเนินการใด ๆ เพื่อยื่นขอออกหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้ากับหน่วยงานผู้มีอำนาจออกหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า (Issuing Authority) ในประเทศของตน

หลักเกณฑ์สำคัญที่เกี่ยวข้องกับ Origin Declaration ภายใต้ AWSC ประกอบด้วย

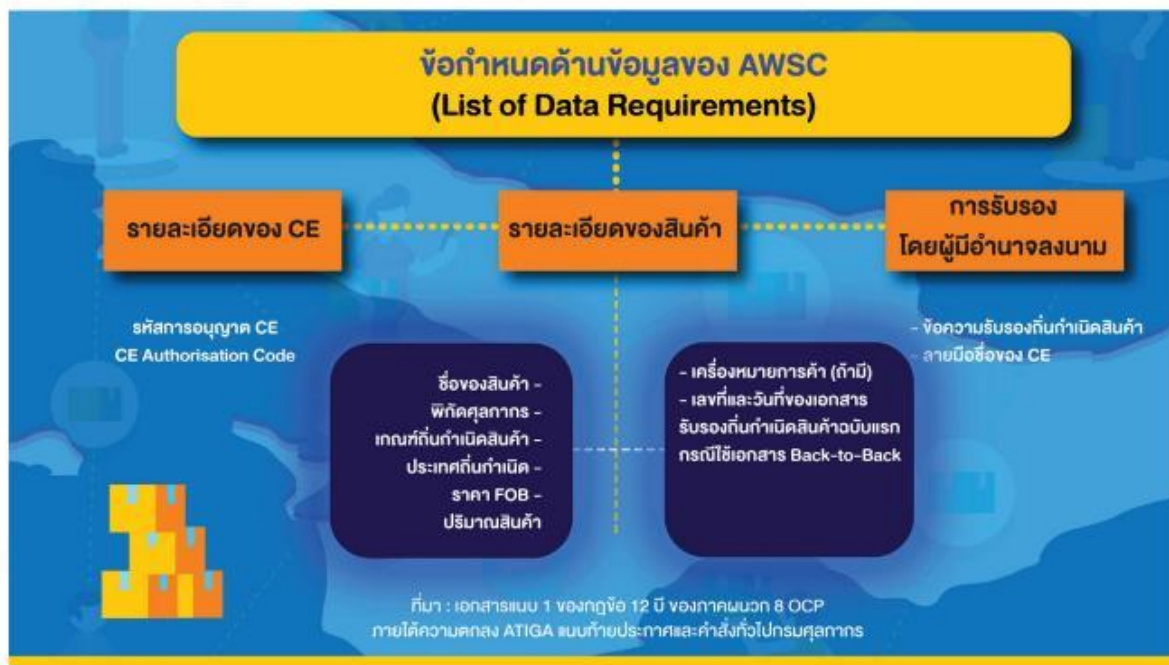
1. เอกสารทางการค้าที่ใช้รับรองถิ่นกำเนิดสินค้า จะต้องจัดทำบนบัญชีราคาสินค้า (Commercial Invoice) หากไม่สามารถรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าบน Commercial Invoice ได้ ณ ขณะส่งออก สามารถจัดทำ Origin Declaration ได้บน 3 เอกสารอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ ใบเรียกเก็บเงิน (Billing Statement) ใบส่งปล่อยสินค้า (Delivery Order) และบัญชีการบรรจุหีบห่อ (Packing List)¹

2. CE สามารถกำหนดรูปแบบของเอกสารดังกล่าว ได้อย่างอิสระ โดยมีเงื่อนไขว่า Origin Declaration ต้องระบุข้อมูลครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดด้านข้อมูล (List of Data Requirements)² ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน อันได้แก่ 1) รายละเอียดของ CE 2) รายละเอียดของสินค้า และ 3) การรับรองโดยผู้มีอำนาจลงนาม หากยื่นใช้ Origin Declaration ที่ระบุข้อมูลดังกล่าวไม่ครบถ้วน พนักงานศุลกากรจะปฏิเสธการให้สิทธิพิเศษทางอากรศุลกากรแก่สินค้าภายใต้ Origin Declaration ฉบับดังกล่าว³

เอกสารทางการค้าสำหรับ AWSC

ข้อกำหนดด้านข้อมูล (List of Data Requirements)

ทั้งนี้ ผู้ที่สนใจสามารถศึกษาตัวอย่างการระบุข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดทำ Origin Declaration ได้จาก <http://app.awsc.asean.org/origins-declaration> ซึ่งจัดทำโดยสำนักเลขาธิการอาเซียน

¹ข้อ 7 (2) ของประกาศกรมศุลกากรที่ 152/2563 และกฎข้อ 12 ปี (2) ของภาคผนวก 8 OCP

²เอกสารแนบ 1 กฎข้อ 12 ปี ของภาคผนวก 8 OCP

³ข้อ 14 (4) ของประกาศกรมศุลกากรที่ 152/2563

Indicative Format of Original Origin Declaration

This format serves as an indicative guide and the certified exporter is free to use any other format that contains the required information.

Name of Products	HS in six digit or AHTN Code	Origin conferring criterion	FOB value when the regional value content origin criterion is used	Quantity of goods	Trademark, if applicable

The exporter of the product(s) covered by this document (Certified Exporter Authorisation code: 0000/XXXX) declares that, except where otherwise clearly indicated, the product(s) satisfy the Rules of Origin to be considered as originating goods under ATIGA (ASEAN country of origin:).

Authorised signature over printed/stamped name of the signatory

ตัวอย่าง Origin Declaration ซึ่งจัดทำโดยสำนักเลขาธิการอาเซียน

จากลักษณะและรูปแบบของ AWSC แสดงให้เห็นว่า ผู้ส่งออกที่เป็น CE สามารถรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าได้ด้วยตนเอง โดยไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่และเวลา อีกทั้งเป็นการลดค่าใช้จ่ายและขั้นตอนในการยื่นขอออกหลักฐานการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้ากับหน่วยงานผู้มีอำนาจออกหนังสือรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าในประเทศผู้ส่งออก จึงอาจกล่าวได้ว่าระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าภายใต้ AWSC เป็นการเพิ่มการอำนวยความสะดวกทางการค้าให้แก่ผู้ประกอบการ สามารถตอบสนองต่อรูปแบบธุรกรรมทางการค้าในปัจจุบัน และก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้าที่มีถิ่นกำเนิดภายในอาเซียนโดยเสรี (Free Flow of ASEAN Originating Goods) อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้นำของเข้าที่ได้รับ Origin Declaration ภายใต้ AWSC มีข้อพึงระวังคือ ผู้นำของเข้ามีหน้าที่ตรวจสอบรายละเอียดต่าง ๆ ที่ระบุใน Origin Declaration ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ก่อนยื่นเอกสารต่อพนักงานศุลกากร โดยสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากประกาศกรมศุลกากร ที่ 152/2563 ซึ่งสืบค้นได้จาก <http://www.customs.go.th> พร้อมทั้งปฏิบัติตามพิธีการศุลกากรตามที่กำหนดไว้ในประกาศดังกล่าว มิฉะนั้นแล้วการยื่นใช้ Origin Declaration ที่ไม่ถูกต้องหรือที่มีข้อผิดพลาดอาจส่งผลให้การพิจารณาให้สิทธิพิเศษทางอากรศุลกากรต้องล่าช้าออกไป หรือบางกรณีอาจทำให้ผู้นำของเข้าไม่สามารถใช้ Origin Declaration ฉบับดังกล่าวเพื่อขอรับสิทธิยกเว้นอากรหรือลดอัตราอากรภายใต้ความตกลง ATIGA ได้